

Las Rosas

PREU: 0'30 Ptas.

La Pluja

Per Fedelie Mistral

UN sabateret y un pagés marruqueljaven sa mateixa atlota; per paga aquesta tenia un bon tros de terra y una cara ben agradosa, amb qualque piga per ses galtes, però, a vint anys, unes quantes pigues encara fan gracia.

Na Catalineta vivia a fora vila, en es séu tros, y els diumenges, a s' hora acostumada, els dos enamorats, lleyals jugadors d' un mateix jòc, comparexien a ca s' atlota.

Ès pagés, un poch temoreg y encorregut no gosava entrar dins la casa, y, dret devall es parral, quant havia dit bones tardes a s' estimada, fent es pampusol y mirant a l' aire, li demanava si 'ls raims encara no tenian cenrada. Ès cap d' una estona, com si fes sa cosa més natural del mon, s' en anava dins s' estable, xerrava amb s' ase y li allisava es pel, y, això que pareix que no es res, per ell era un gran pissatemps y un gust d' es més grossos. Un altre dia en lloc de s' ase s' en anava a veure es porc, y, ajupit demunt sa paret de sa soll, s' hi passava bona estona mirantlo-se, distret amb els séus pensaments. Un poc empagait y com si contás ses passes s' en tornava daixo, daixo, a cercar s' atlota y tot-d'una que la topava li deia: «¡Repunyema; mira que s'hi ha fet guapo es vostro porc!»

Ès sabateret, més llest y agossarat y segur de que aviat se faria seva sa fadrina, entrava a la casa brometjant y contant tot lo que sabia d' en Pere y d' en Pau. S' altre pretendent, tan bonás, en es seu costat pareixia beneit.

Ès sabater per mostrar sa seva habilitat treia d' un mocador es tira-pèu, els caps de saròl, sa lena y altres heines y dirigintse a sa jova li deia:—«Catalineta?»

—«¡Qué mana?» contestava aquesta.

—«Dus sa sabata foradada ¡deixalem un poc y t' hi donaré uns quants punts.»

—«Però, si 's diumenge!» esclamava ella.

—«¡De pura, això que té que veure!» y acotantse devant na Catalineta, es belitre li treia amb modos sa sabata d' es pèu.

¡Qué vos he de dir! S' atlota quedava embabayada; aquell fadrí li agradava de lo més per sa seva llestesa; li donaria pa y la cal·saria de lo millor; y d' es rustic pagés, enamorat com un ximple, no 'n treuria més que sa seva estampa.

Un diumenge qui a s' hora de costum els dos anemorats estaven dins sa cuina fentli sa torniola, més engatussats que mai, los sorprengué sa pluja y comensá a caure aigo y més aigo y no acabava mai de ploure; al entre tant es sabater no s' aturava de moldre y tant xerrá que 's pagés cansat de sentirlo va acabar per posar es cap demunt sa taula y poc a poc s' hi adormí. Ja ho diu s' adagi: «*No hi hi res qui tant prest cansi com sa dona, sa pluja y un xerraire.*»

Tot-d' una que 's sabater es va temer que s' altre dormia, seguí diguent a sa fadrina, as mateix temps que picava sa sola d' una sabata: «Mira s' animal, ell dorm com un tronc!—¡Vet'aquí lo que fan aquests rucs! ¡Te vols morir de fam Catalineta? Id' caset amb un pagés.

¡Oh! quins desgraciats! Tant prest com s' ennigula, tot-d'una que cauen quatre gotes, adéu trabay; passen quinze dies ò més y no fan casi res. Però no'tros ¡veus? no deixam may sa feina; en els sabaters no hi trobarás gens de malfanería, es un ofici d' or, perque de dia ò de nit, que ploga ò fassa neu, sempre piquen» y mentres conversava clavant sa sola y cosint sa pell de sa sabata, els punys sempre seguit se movien y es cap d' es saròl giscava, alegre, a cad' estirada..... y na Catalineta escoltantlo se tombava cap a ell com si tengués rahó amb tot allò que deia.

Sa ruixada havia minvat un poch y es sol lluia p'els sembrats d' es sementer y per de-

Il·lustració Mallorquina

munt es pampol de sa vinya; tot era alegre, fresc y vert, en els arbres ses gotes transparents brillaven com a perles sospeses d'es cap de sa bostada. Es pagés fregantse els uys y badayant sortí a mirar es temps—¡Oh! esclamá enseguida «¡sa moina!—¡s' hermosa y santa pluja!—Els meus morers se cubrirán de fuya tendre, els blats qui tant necessitaven una sahor, ara a lo manco me donarán es treinta per un, y dels raimos no 'n parlem.... Vaja, tot va bé; bona anyada se presenta. No faltará grá per pa, ni pa per sopes, ni oli per fer pa amb oli.»

«¡Ay, de bò» digué na Catalineta qui feia estona qu' escoltava sens dir un mot, «¡això va així, es sabater s' ha de rebentar tot-l' any, de día y de nit, tancat dins un botigó, per sortir tal qual d'es pas, y es pagés, dormint se fa ric?—sabateret de la paste'a, conservet bò y sá, adéu bon amic;

Entrada d' el Rey en Jaume

El gravat qu' oferim avuy an els nostros lectors reproduex s' escena culminant de l' assalt y entrada de ses tropes del Rey en Jaume el Conqueridor a sa nostra ciutat l' any 1229; es copia d' un retaulo existent en el Musèu de la Societat Arqueològica Luliana, compost per tres recuadrets ò *pradel·las* d' una de les quals, sa qui mos ocupa, presentam la zincografia adjunta, feta sobre exactíssim dibuix, de nostros bon amic don Cristòfol Mora, que la representa amb gran fidelitat, encara que sense els atractius d' el color.

El quadro es d' autor desconegut com tampoc pot precisarse la fetxa d' execusió; però p' els arreus de batalla, qui están reproduïts amb veritat històrica se pot deduí que l' autor els-e tengué a la vista per s' execusió, lo qual indica qu' encara estaven en boga a Mallorca.

D' un article publicat per nostre amic D. Gabriel Llabrés en el Bolletí de la *Arqueològica Luliana* descriuent el retaulo, traduïm les sigüents retxes:

«A poc que s' advertesca se reparará sa falta de furia entre assaltants y defensors.»

«Els moros, qui s' oposen al pas de sa cavalleria en es carré de Sant Miquel están ben representats, amb sos escuts bilobats y turbants, però ahont l' artista volgué concentrar tot l' interés va essé en les dues ò tres figures qu' apareixen a cavall en primer

y tú qui estás dret a sa porta y par que no gosis entrar, d' avuy en devant viurás en es méu costat, y sols tú, jove abrinat y sá, serás es méu marit estimat.

Homos d' es camp, cavadors y llauradors, qui, empagats de que vos diguen pagesos, trobau aviat s' aixada massa feixuga y sovint deixau es montí per anar a ses ciutats a fervos menestrals. Oh! heu de sebre que teníu un ofici sant!—¡no 'l deixeu! estaune orgullosos, germans méus, perque Déu trebaya a mitjes amb voltros—¿Sembrau blat, òrdi ò faves? Déu quant es hora vos envía es sol y s' aigo.—Si, no ho dupteu, voltros sou, amics meus, els fiys aveciats d' el Bon-jesús y ell vos dona es benestar y sa salut, y més que a cap altre persona del mon, sa pau y sa llibertat.

Traducció de
JOAN ROSSELLÓ.

terme y que representen Sant Jòrdi amb es cap descubert y son nimbo de raigs celestials, blandint grossa espasa, tenguent a derrera a D. Jaume y a D. Nuño Sanchez de Lara, amb lo que volgué significá lo molt que degueren els cavallers catalans y aragonesos al sant patró de la cavalleria en la conquesta d' aquesta ciutat. Derrera el sant se veu la figura de D. Jaume el Conqueridor amb el cavall arreuat com el de D. Nuño, parent séu. El casco d' el Rey p' el timbre real ò *Rat Penat* ò dragó alat qu' ostenta en sa *cimera*, trofèu aquest de molt de caracter mallorquí, juntament amb una cella y estribos se conservaren fins a mitjan sigle passat a s' Ajuntament de Palma y avuy figuren a s' Armeria Real de Madrit.

El casco d' el *Rat Penat* era ja, idò, el distintiu real quant se pintá el quadro, y amb ell estava familiarizat el poble de Mallorca per veurel coronar el palo que diuen perteneixia a la bandera que duya el Conqueridor quant guanyá sa Ciutat, el qual, gornit de llorer y murta s' exposava cad' any dia 31 de Desembre, dia en que, ja desde el sigle XIII se conmemorava l' aniversari de la Conquesta, amb funció relligiosa, sermó y cabalgata ò processó cívica qui recorria tota ciutat. Aquesta derrera part ja no s' efectúa, subsistent encara afortunadament ses altres, que constitueixen una de ses festes tradicionals més poètiques de Palma.»

Del Poema L' ATLANTIDA

Cant X.—La nova Hesperie

Balada de Mallorca

A la vora vora del mar hon vigila
Montgó, 'ls peus á l' aygua y als núvols lo front,
omplia una verge son cànter d' argila,
mirantse en la font.

Son peu de petxina rellisca en la molça,
y á troços lo cànter s' enfonza rodant;
del plor qu' ella feya, la mar, qu' era dolça,
tornava amàrgant.

Puix l' aygua pouada cristall n' era y perles,
com gayres no 'n copçan los lliris d' olor;
jno es molt si sospira, quan veu les esberles
del canteret d' or!

La mar se 'n dolia, les pren en sa falda,
y al Maig, per plantarhi, demana un roser,
Valencia, á tes hortes verdor d' esmeralda,
y á ton cel dossier.

Per breç la conquilla de Venus los dona,
gronxada pel Zèfir de vespre y matí,
y 'ls testos, que una alba de roses corona,
ja son un jardí.

Ab flors de l' Arabia l' enrama y perfuma;
y d' Africa ab palmes, d' Europa ab aucells,
alegra ses ribes, que 's prenen d' escuma
més amples cinnyells.

Tres eran los testos, tres foren les illes;
y al vèureles ara volgudes pel sol,
les crida á sos braços la terra per filles,
y 'l mar se les vol.

Atret pel cant melòdich, Baleu, de vora 'l Turia
pren vela vers Mallorca, la terra dels foners.
Si 'n ve una pedregada derrera la cantúria,
d' un altre fill Alcides que plora 'l fat advers.

Mes polsa, dins la barca, les cordes d' una lira,
y los mandrons y fones s' esmunyen de llurs mans;
y, oferintli llurs braços de ferro per cadira,
vora un claper lo duhen, sepulcre de gegants.

Il·lustració Mallorquina

Com llurs suberbes ombres per rèbrel desvetllades,
torrejan dotze pedres dins un palmar florit,
entorn de l'ara immensa del sacrifici alçades;
soldats de roca, en cercle voltant son adalit.

Allà de flors y fulles d'alzina lo coronan,
textint mistiques dances donzelles y minyons,
mentre 'ls guerrers un càntich de benvinguda entonan,
fentli present d'un ceptre de vcri, á genollons.

Sardus, que ab ell venia vogant desde la riba,
vers Sol ixent decanta la proa escumejant:
Cerdanya, tes montanyes, d'argent y d'or font viva,
ton nom escrit ab lletres de *nurhags* guardarán.

Repren la via Alcides; y, dant á Barcelona
del mar lo ceptre, en braços l'asseu de Montjuich,
gegant que en vetlla sempre, mentre ella's mira en l'ona
ab cent tronantes boques n'esquiva l'enemich.

Lo munt mateix bestrauli penyals per sa muralla,
que á grans carreus arrencan ab maces y tascons;
si algú d'insopòrtable n'hi há, també hi devalla,
arreu trinxant pollanques y tells á tomballons.

Per coronar exa obra de ciclop gegantina,
de Barcelona al centre plantá un verger feliç,
sobre uns pilans, del Táber al cim, hon sa ruhina
du escrit al front encara lo nom de Paradís.

Diuen que allà, un cap-vespre de vent y de tempesta,
sentí la veu que en Calpe l'omplí de sant terror;
mes no ja com lo carro del tro rodant feresta,
sinó baxeta y dolça com un sospir d'amor.

— Jo so, — diuli, — qui 't duya pel braç, com infant tendre,
á esquarterar y rompre l'occidental Babel;
jo so qui ab la guspira del llamp la vaig encendr',
quan alçá, fent dels núvols escala, guerra al cel.

Jo so qui ab ses maresmes sos cims anivellava,
qui escambell de tes plantes feu monstres y Titans,
qui fa mons y 'ls esborra; lo que en tots dits la clava,
tal fores tu: la clava pesanta de mes mans. —

Ou l'héroè, y dels dits l'arma veu esmunyi'; y, sens força,
sentí de fret sos ossos gelarse y escruxir;
vell arbre que veu caure les branques y l'escorça
al bes del mateix ayre que 'l feya un temps florir.

De ses gegantes gestes trencada la cadena,
aquell per qui la terra fou camp de sos esplefs,
de tot, sense conéxe'l, fentli agrahida ofrena,
jurá que 'l Deu de Túba! seria 'l de sos nets.

Y ho fou; puix vora Gades bastirenli un gran temple,
del qual entre les runes l'Atlántich s'ha agegut;
y aili, ab sa clava y cendres, guardavan son exemple.
dessa l'ara santa del Deu desconegut.

Son retaule, esperantlo, no mostra cap imatge;
mes, als raigs de la flama sagrada que may mor,
los treballs se llegexen del heroe, en lo brancatge
carregat d'esmeragdes d'una olivera d'or.

Quan del cel la Olivera floria en lo Calvari,
de genollons lo temple caygué davant son Deu,
que per altar volia la terra, y per sagrari
ditxosa patria meva, volia lo eor teu.

Y ans que ton Deu, ¡oh Espanya!, t'arrencarán les sèrres,
que arrels hi té tan fondes com elles en lo món;
poden tos rius escorrers, venir al mar tes terres,
no l'ull, però, aclucarshi del sol que may se pon.

Mes Hèrcules, tornantsen del Betis á les platges,
doná á la antiga Hispali riquíssim fonament,
llorers y setelies per flonjos cortinatges,
y onades hon se miren ses torres d'or y argent

Allí á sos fills, d'un cèlich esdevenir penyora,
lo dur maneig ensenya de l'arma en lo combat,
com l'álga á ses filles, envers lo sol que adora,
fa batre l'ala ferrea que mou la tempestat.

Ab l'art humil de Ceres l'excelsa astronomia
renaix, tanys del gran arbre tallat en Occident;
y fou llavors quan, d'Atlas rellevador, un dia,
servá ab dors de montanya lo pes del firmament.

Y al sentir que xuclava la terra ja sos ossos,
de puigs y roques dues columnes axecá;
y en elles, ab la clava que doná al mar, á troços,
los malehits realmes, escriu: NO MÉS I.N.L.L.Á.

JASCINTO VERDAGUER.

L' Estrella

Els seus pares ja treballaven an el circo.

De petita l' ensenyaren a presentarse en públic y fê quatre graciosidats y així va aprende la nina les primeres nocions de lo que més tart constituiria el seu *modus vivendi*.

Alegre, riguent, se presentava en públic totes les nits quant el seu pare sortia a executâ els difícilissims trabais a les barres fixes y allà la nina dava alguns salts mortals que valdement no li sortissen bé qualque vegada, no deixava de tributarli un aplauso l' indulgent públic, entusiasmat per la visió d' aquell angel qu' apenes sortit d' es niu ja comensava a sebre per quin fi es creat l' homo.

Y la nina va anâ cresquent dins aquella atmósfera, d' alegria y entusiasme d' aplausos y d' estrepitoses ovacions.

La nina mirava amb detenció les cares noves d' el públic, que cada día era bastant variat y li estranyava que tota aquella gent no treballàs com ella y els seus pares.

—¿Es que no els agrada? els-e preguntava l' endemà.

Y els seus pares apenes podien trobâ contestació á l' embrollada sèrie de preguntes que cada día els-e dirigia, curiosa de sebre els motius de tota aquella misteriosa situació y d' esplicarse la sort de la seua vida.

Una de les coses que més l' entusiasma-ven era veure á la seua mare fent titeres d' a cavall.

—¿Veritat qu' está molt mona així? ¡Com m' agradaria poder fê ja lo qu' ella fá! deia al seu pare.

—Tems tendrás,—li contestava besantla carinyosament.

Y pronta comensá ella a aprende de montâ a cavall y de fer bots y cabrioles demunt ell.

Y vengué el día del seu debut. Tenia ja setze anys y estava feta una monada.

La feren retratâ vestida de titerera y un gros fotogravat aparequé an els cartells anunciadôs amb el nom de *L' Estrella*, com li deia tothom.

Y se presentá el vespre an el públic d' el circo en mitx d' estrepitoses ovacions y aquella nit qui sab fos la més brillant de la seua vida.

Havía triunfat: la sort més grossa de l'artista.

L' endemà no 's parlava més que d' ella. *L' Estrella* era el motiu de totes les converses, p' els carrers, p' els cafès, per tot se comentava el seu debut amb gran calor y entusiasme.

Els diaris de la localitat publicaren d' ella una estesa ressenya, y el seu nom, de cada día més y més acreditat arribá a eclipsâ el nom de les altres que 's dedicaven al mateix art.

Les empreses la se disputaven perque el seu nom era una fortuna.

La primera escena trágica de la seua vida fou la mort de son pare.

Un vespre sortí com tots els altres a treballâ a les barres fixes.

El públic aquella nit era numerós. Hei havia *lleno* complet.

El públic aplaudia continuament. Cada treball de son pare era rebut en mitx d' un entusiasme inmens y ell, aprofitant l' ocasió, repetia números amb una sòltura qu' admirava.

El final ja estava aprop y tot hagués anat bé si a lo últim no s' hagués sentit un croixit de una de les barres, rompentse en dos trossos.

El titerero caigué rebentat quantre les grades del públic y d' allà ja l' aixecaren mort.

La mort de s' homo doná motiu a que sa dona se retirás del públic y es dedicás solament a acompanyar a la seua estimada *Estrella*, que cada día era més universal y apreciada.

Així totes soletes recorregueren mitx mon, fins que sa mare va essê sorpresa per una terrible enfermedat y se posá grave y morí.

L' Estrella estava contractada aquell vespre per debutâ a uns d' els circos de la població y la taquilla del teatro ja estava presa tota desde el día abans.

Il·lustració Mallorquina

Amb los ulls plorosos *L' Estrella* anà al empresari per suplicar-li que li retardàs el seu debut per vintiquatre hores, explicant-li el motiu.

La contestació de l' empresari va ésser molt seca y decisiva:

—Si de la nostra part, digué, dependís la vida de la seua mare, no anit, sino mitx any de tira, tendríam el teatre tancat, però com no es així

Y aquella nit, amb un *lleno* complet, tant

gròs com el del vespre del seu primer debut, se presentà a la pista l' encantadora *Estrella*, alegre, sonriuent, y executà els maravillosos trabais que li proporcionaren aplausos grandiosos; y al despedirse amb la riayeta á la boca, botant, botant, saludá al públic, li enviá unes quantes besades y mostrantse altament satisfeta s' en entrá al seu quarto ahont un mocadò, que moments abans havia deixat demunt el tocadò, l' esperava per omplirse de llágrimes.

JORDI VAQUER.

Llibres rebuts

Els dos Esperits, drama en quatre actes, per don Joan Torrendell.

En Torrendell ha duit an es teatre un altre d'els problemes palpitants. En *Els Encarriats* va exteriorisà, va donà forma vivent a la lluita d' el ideal politic. L' antig, lo arcaic front a front de l' idèa nova. Ara ha posat també an *Els dos Esperits* en la mateixa topada, contra als defensors de la societat actual als deixebles d' en Bakounine ò d' en Karl Marx.

Considerant la obra dramàticament, encara qu' el judici no pot ésser ferm y consolidat pués hei manca el puntal més sòlit qu' es la representació escènica, crec que li falta un d' els preceptes que n' Horaci proclamava en sa seua Art poètica: Superioritat de l' acció, respecte d' el rahonament en l' obra dramática, donat qu' an el públic no s' el pot tenir tan atent, ni tan convensut per surtir efecte certes exposicions.

En tot el drama espietja l' estil propi, nirviós, bullent, d' un vertader convensut com es en Torrendell. Per tot brolla l' idea, tan sovint que 's converteix el drama en doctrinal, però en les escenes, en el diàleg se sent el malestar d' el d' abaix y la puerilitat del de dalt, les xispes, el llampeig al xoque de les armadures d' els dos esperits, lo rutinari, de cervell clòs, amb l' idèa nova y redentora.

Els amors de l' héroe d' el drama son amors d' idèes, frets, sensa el calor de les passións y aquests amors difuminen qualque poc la figura que redimeix y salva la situació. Son amors poc humans, pués en l' homo no es sols el cervell que pensa si no que també hei ha el cor que batega.

Lo que si an en Torrendell li toca honra

y no poca, es per haver fet pensar en el teatre, ahont tant abunden obres a lo Cavestany que sonen a buit, y les d' ell per poc que se les exprimesca donen savia sustanciosa, y això sí qu' es obra de revolucionaris, dat el públic actual, en sa majoria d' enteniment tranquil que no solament no vol ò no pot pensar, si no que no permet qu' els altres pensin ò intentin ferlo pensar.

En *Els dos Esperits* hei ha un tipo acabat y perfecte, el de don Leonart, firme, sencê, primê es trenca que no es vincla; es el més simpàtic, apesar de carregarse tota la culpa d' un régim tan combatut.

**

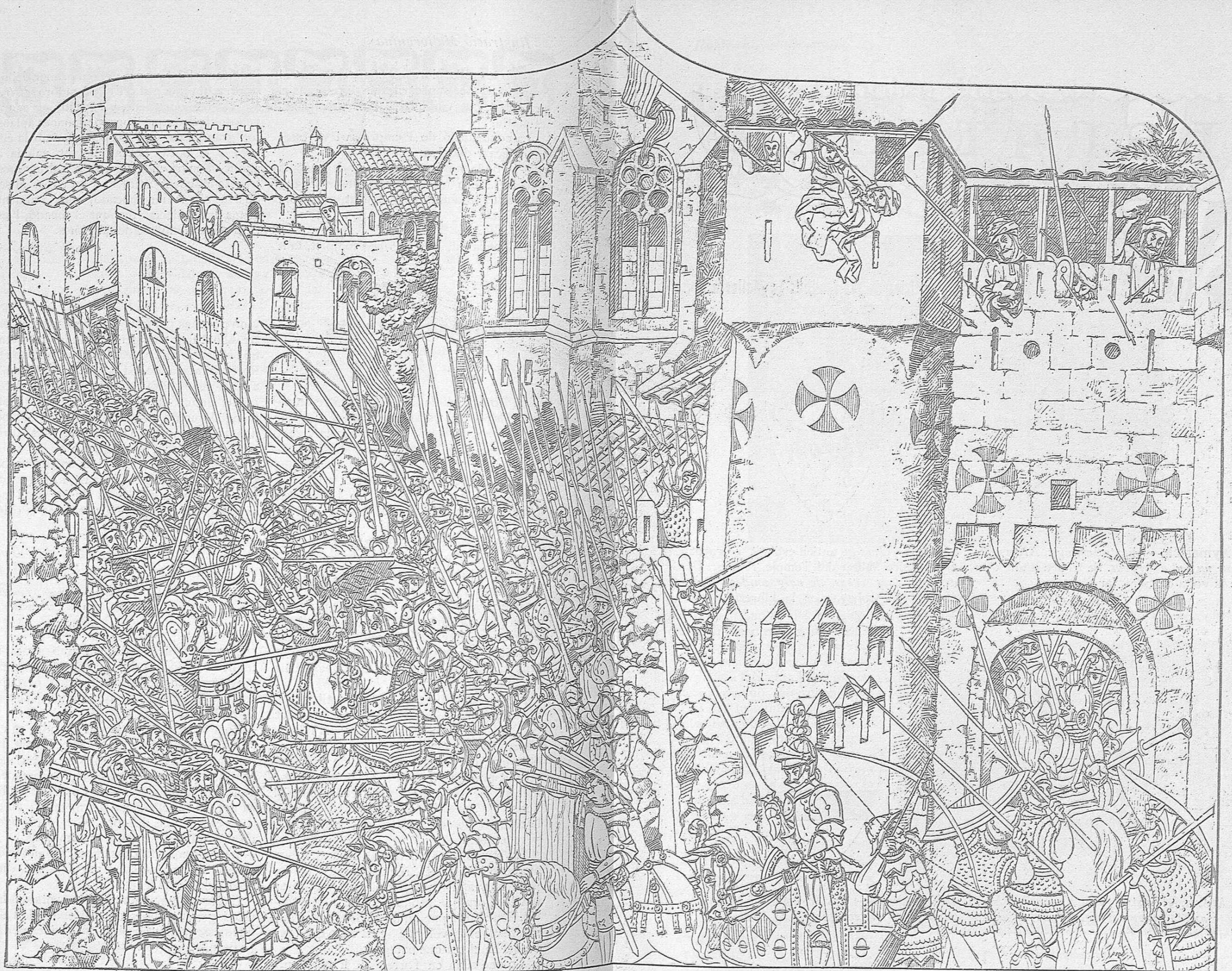
Portfolio mallorquin ó fantoches políticos, letra de Uno, música de Otro.

Segons explica s' obra qu' amb aquest titol hem rebuda va ésser composta per representarla en el Teatre Principal, però que no's va fer per haver abandonat abans de temps la companyia.

Com tot lo d' aquest gènere, posa en caricatura certs personatjes, procediment que trobam molt reprehensible porque es un mata energíes, pues es tímits, molts de bona voluntat, deixen d' intervenir en sa cosa pública per pô an el ridicul y en camvi an els despresos, an els despreocupats, els importa un pito qu' e's-e treguin en romansos.

Llevant aquesta causa final, s' hi noten espies d' ingèni que guiat per un altre camí podria dar bons fruits.

S' obra a moments té certs punts del humor inglés, de fina ironía, partícules de valor que desseguida 's troben malferides per un tò de paròdia grossera.

ENTRADA D'EL REY EN JAUME A LA CIUTAT DE MALLORCA

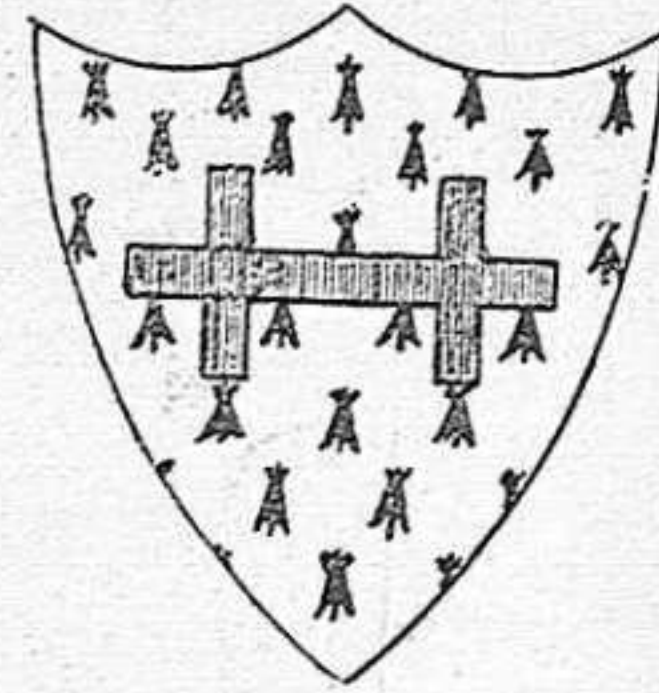
(D' un retaulet d' el sigle XV existent eu el Museu de la *Arqueològica Luliana.*)

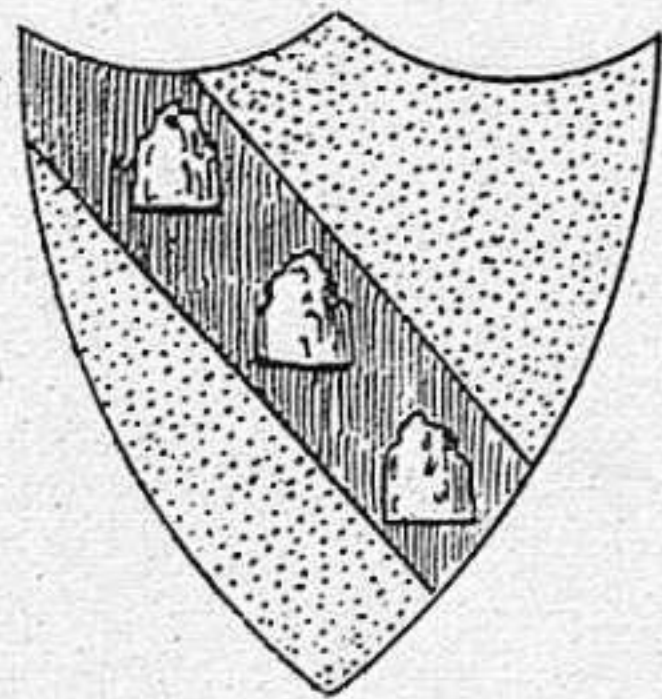
Noms, armes y notícies de ses families de Mallorca

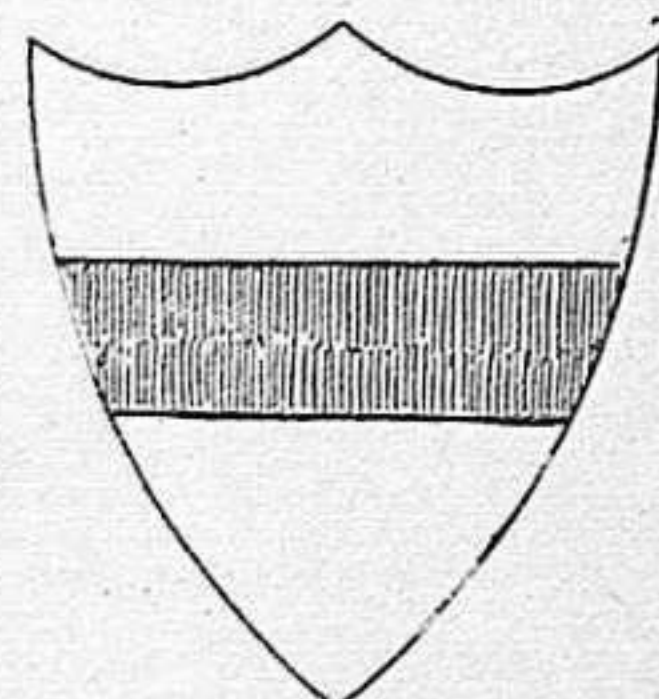
Aymerich.—Llinatge estingit. Armes: *De blau un sol d'argent.* Se troben a una clau de la volta de Sant Jaume.

Bacó.—Llinatge antich estingit y provat en l' Ordre Militar del Temple. Armes: *D' armini dues creus de roig unides p' els brassos.* Se trobavan en la llibreria d' els Socors.

Azelm.—Llinatge estingit. Armes: *D' or una banda de roig carregada de tres roques d' argent.*

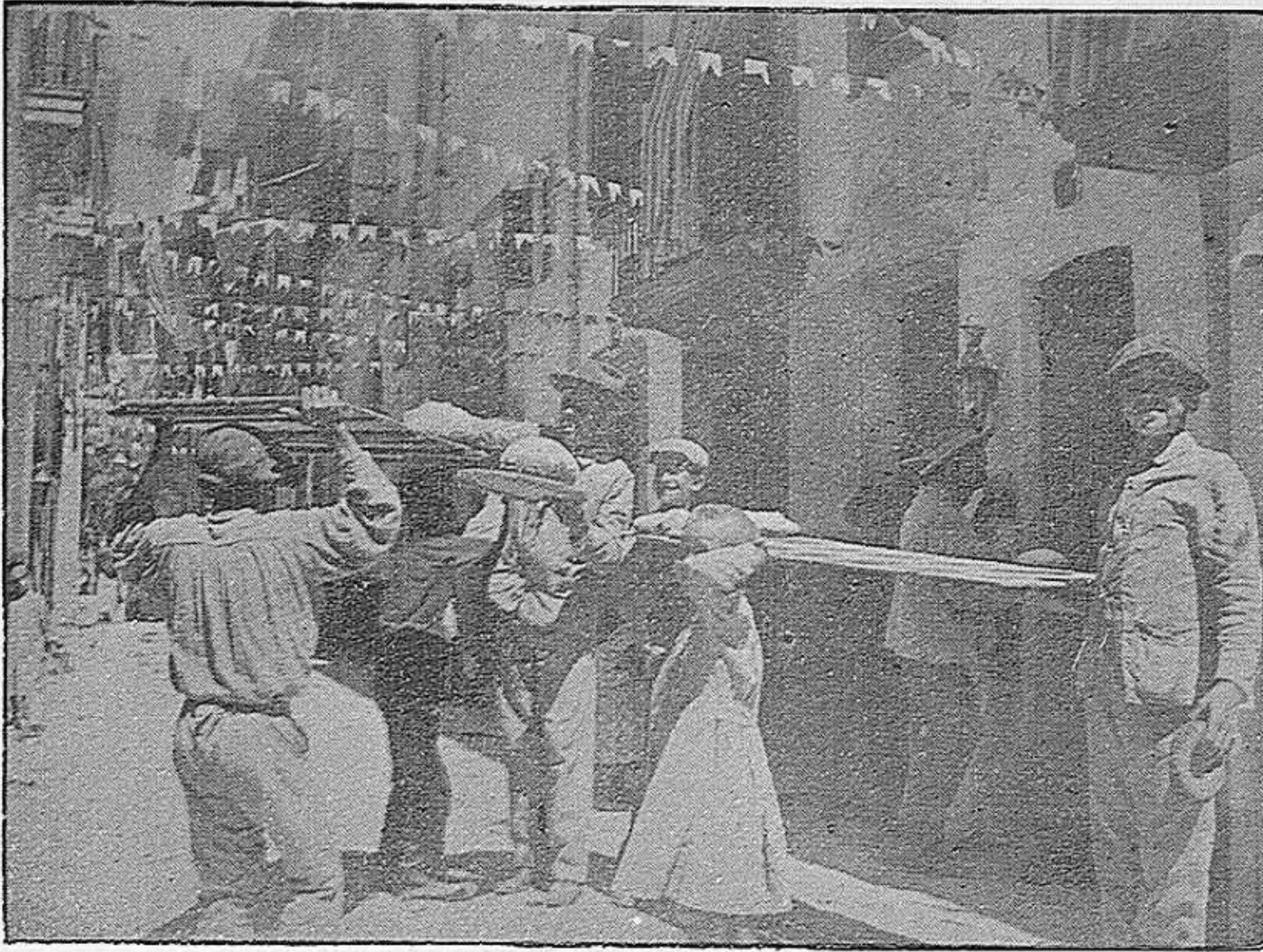

Balaguer.—Llinatge estés a Mallorca. Armes: *D' argent una faixa de roig.*

Crònica il·lustrada

SA FESTA DE SANT JOAN

A sa venguda d'es calor tornen sortir els vestlts d' endiana, ses faldes enmidonades y es trajes clars y naturalment venen també ses festes de carrer, punt ahont surten á relluir totes aquestes preudes.

Festa de Sant Joan. — Repartint ses coques.

Sense ses festes de carrer ¡que perdriem de molt! No en sentit estètic, perque desgraciadament han perdut lo típic, y lo que 's conserva está tirat a perdre, si no altres moltes coses intimament lligades a elles.

Quant hei ha festa p'els barris, passaune dos ó tres dies abans! no veureu fatxades, balcó ni portada, que no sufresquen ó hagen sufrít una enblanquinada. La cal fins gotetja per demunt s'acera. Mirau també es trispols que lluen. Passaune tart y encare veureu sa fadrina a derrera es balcó ó en es brancam de sa porta qui baix d'es quinqué de petróleo s' está acabant sa mudada.

Es mitx día, quant sa gent surt de l' ofici, es día de sa festa vos invest de dins ses cases s' olor teb de s' estufat y els perfums de sa canyella qu' adorna amb dibuixos de papé retayat ses palanganes y platets de manâ blanc.

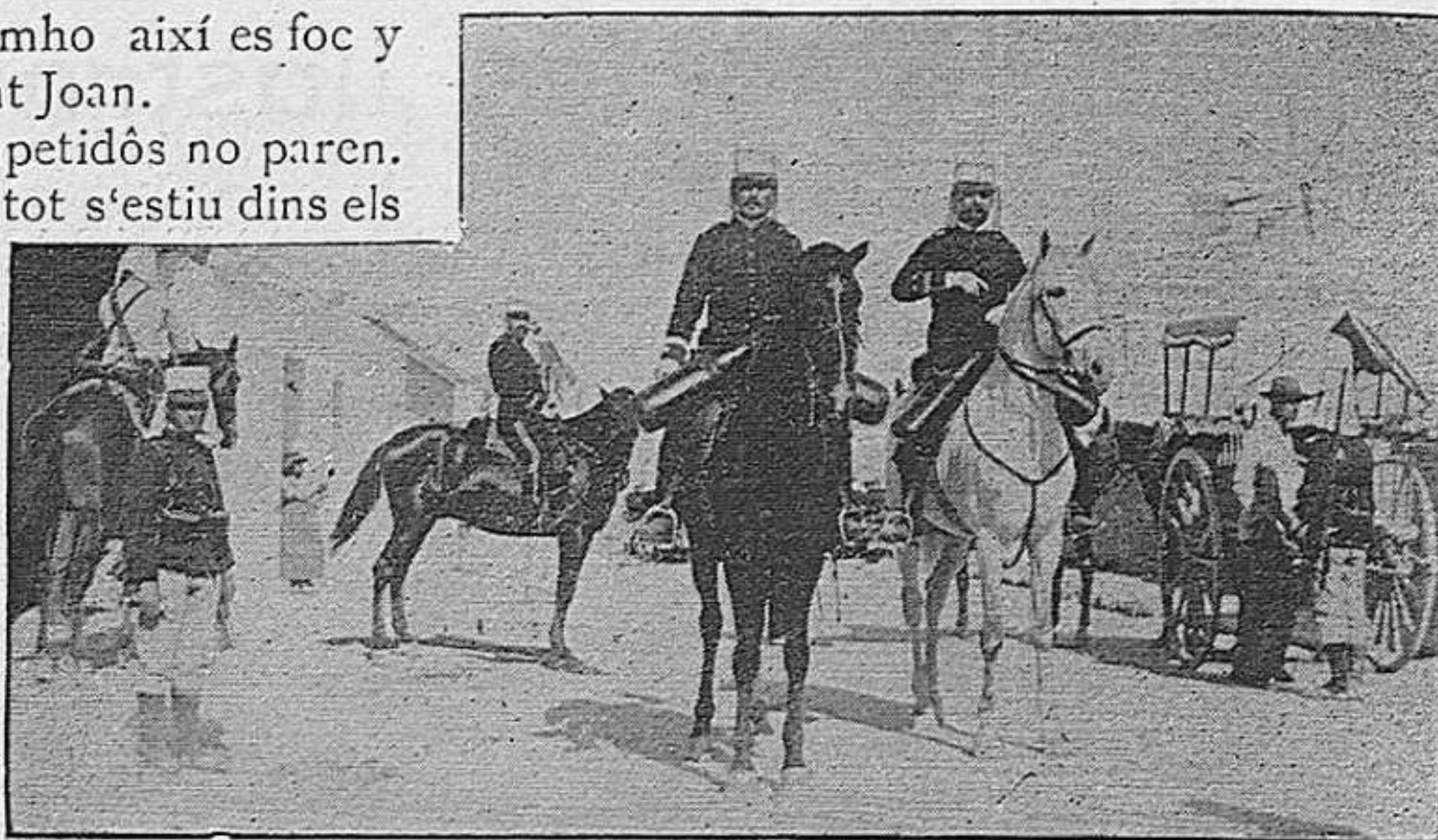
Festa de Sant Joan.

Il·lustració Mallorquina

La Trinidadat romp, diguemho així es foc y segueix en importancia Sant Joan.

En Marió o els seus competidôs no paren. Es cadafals ja no entren en tot s'estiu dins els depòsits; d' un barrio s' en van a s'altre, donant a totes ses festes una invariable y mateixa fesomia.

Ja tart, quant se van apagant els reverberos y els carrês clar tjen de gent veureu encara dreta en el portal com aspirant d' els derrers ècos de la festa, sa veyia mestressa recordant de segû els temps passats y vegenan aquells llums qui moren, s' ailunyament de una joventut que ja mai tornarà.

Maniobres militars.—Un alto

**

Maniobres militars.—S' artilleria de montanya.

MANIOBRES MILITARS

Les forces d'artilleria, infanteria y cavalleria, amb motiu de ses ordes dades p' el ministre de la Guerra practicaren varies expedicions a distints llocs d' els alrededores de ciutat.

També efectuaren maniobres prop de

Can Pastilla, de ses que prenguerem ses instantaneas que acompanyen aquest número.

Com veuran els lectors, a una d'elles hei ha el general governadô y els seus ajudants; a s' altre s' infanteria maniobrant y a ses altres ses forces en marxa, un alto de ses tropes, els exercicis de s'artilleria de montanya.

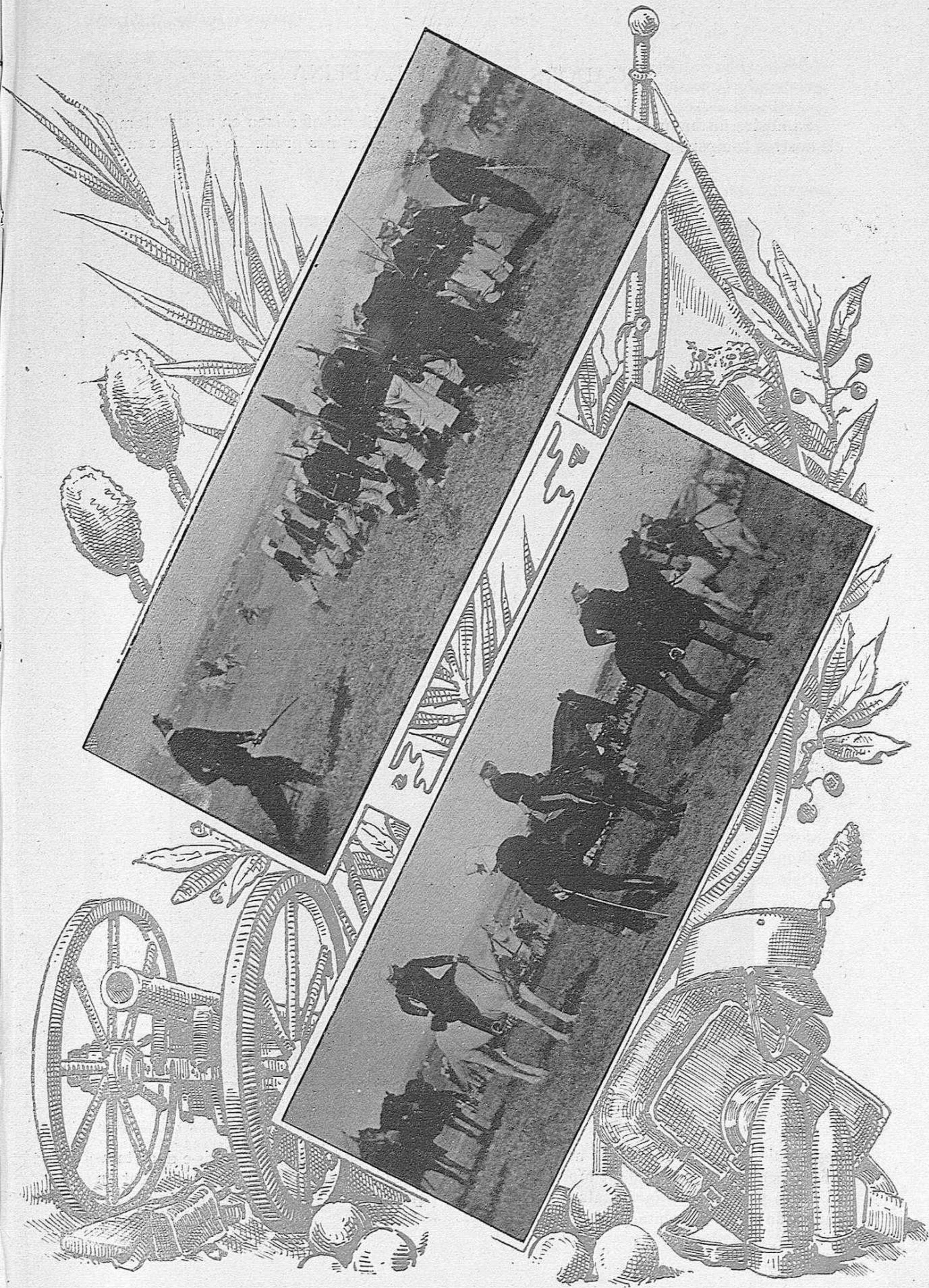
Resultava molt pintoresc l'efecte que feien les tropes maniobrant. Sa cavalleria patrullava, s'artilleria prenia distancies y s' infanteria un cop formava es quadro, altres voltes se dispersava en guerrilles per entre les muntanyoles d'el paratge.

A hora baixa les tropes tornaven a romandre a Palma.

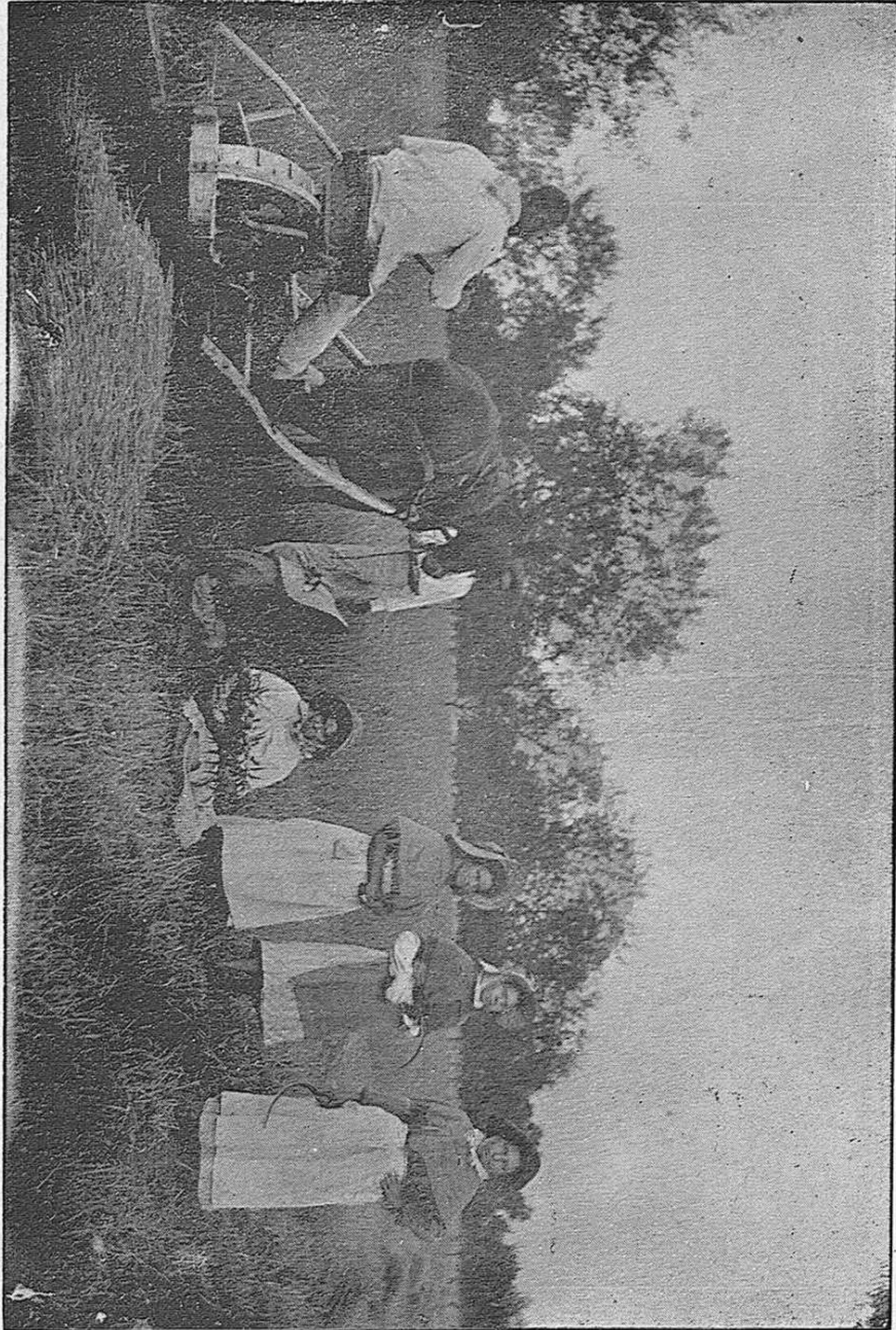
Maniobras militars. — Tropes en marxa.

**

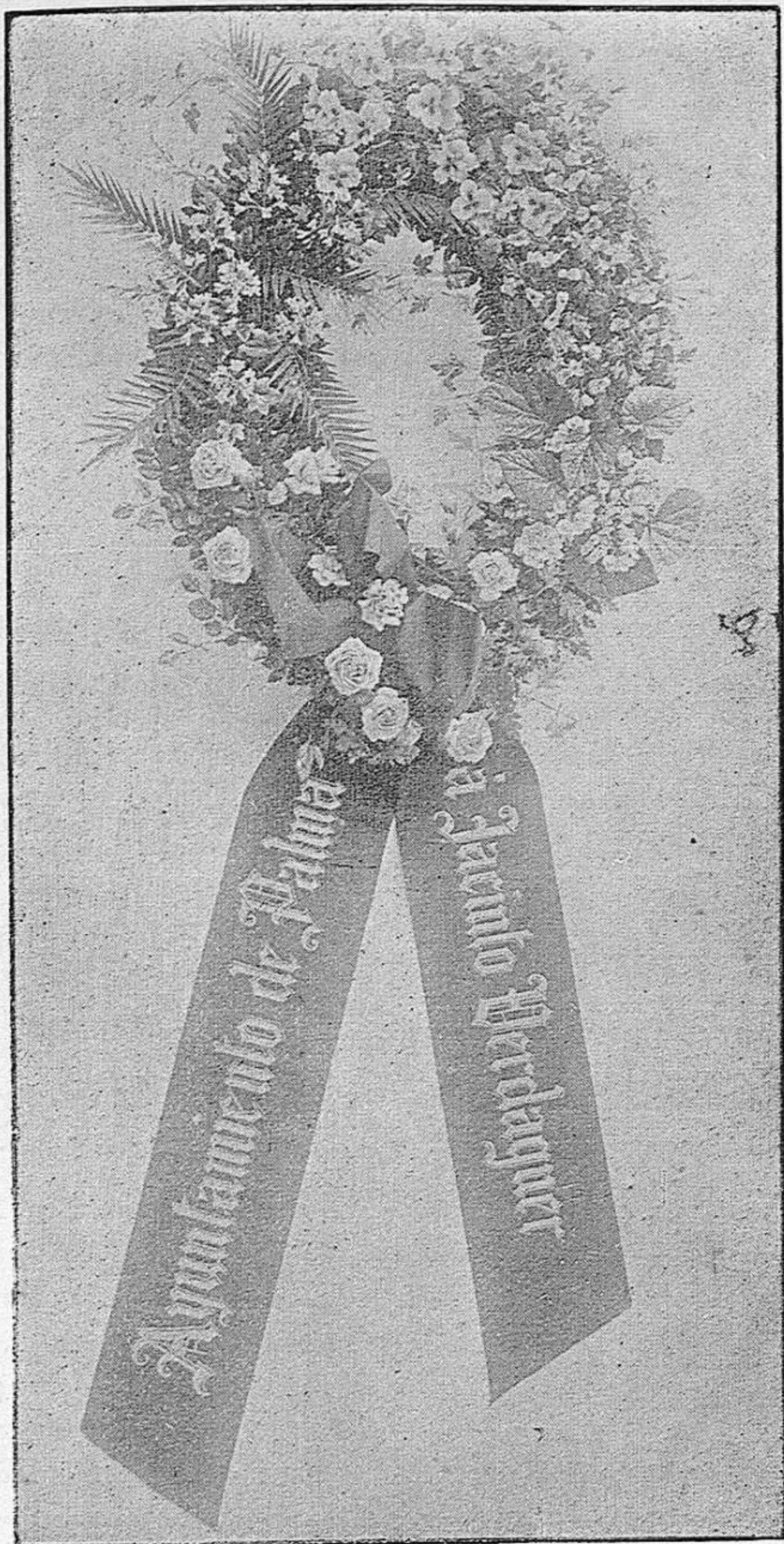
SEGADORS DEIXANT LA FEINA

Sa nostra instantánea ha sorprés es quadro més poètic qu' ofereixen en aquest temps els nostros camps: Un grupo de segadors deixant la feina, sa més productiva, com es sa de

En el terme de Ciutat. — Segadors deixant la feina

segà, qui además d' el descans material qu' ofereix als qui cultiven sa terra, els-e dona també un periodo de tranquilitat moral qui els-e compensa d' els cuidados qu' han dedicat an el cultiu y de ses intranquilidades experimentades per s' efecte d' els elements, qui ja no perjudicarán sa nova cohita.

Allà, sobre els terrossos, queden les garbes descansant al sol, qu'els-e dora, premiant a l'agricultor les gotes de suô amb que, afanós, ha regat els solcs y qu' havien de fecondà la llevor.

Descansa la terra, esperant una nova cohita, descansa el segador goixós deixant caure de les mans ruades y calloses la fals lluenta, com lluu també l' esperit satisfet després de la tasca profitosa.

**

HOMENATGE AL GÈNI

El dol fou general. Espanya entera ha plorat amb Catalunya la mort d' el príncep d' els poètes catalans. el gèni de Mossen Cinto Verdaguer queda com estela lluminosa y eterna qui perpetuás el record d' un astre brillant, però fugitiu.

Per honrar la seva memoria, d' el sentiment general de la nació brollaren iniciatives particulàs, qui enaltint al qui els-e du a terme, parla molt alt en favor de la cultura y sentiments d' el qui els-e concep.

D' això ha donat proves l' element oficial de Catalunya, al qui ha seguit y secundat el de casi tota Espanya.

Y no ha quedat enderra el nostre Ajuntament que, interpretant el sentiment de tot Palma per la mort d' el poeta regalá per l' enterro de Mossen Cinto la magnífica corona quina reproducció oferim avuy al públic.

X.

¡Benhaja 'ls bons cors!

En memoria de la caritat per les families
ESCUDERO-RIGO

Dins frágil barqueta, cantant alegria,
els dos amics surten fentse lluny del port.
Mes ¡forta tempesta de sopte s' aixeca
brindantlos, airada a lluitar ab esforços!

Lo jorn ja claretja; les séues esposes
van, ab gran congoja, perdent el repós:
—¿Encara no venen?—exclamen les pobres—
¡Jesús, y quin' ansia!... ¿Tendrán res de nou?

De les seues vides la mar n' ha fet presa.
¡Com queden les viudes!... ¡Oh!, ¡quin desconsoll!
¡qué n' es d' aflictiva la séua desgracia!
¡qué negres ses penes!, ¡qu' amarg lo seu plor!

D' aquella pau dolça que sempre reinava
dins la llar tranquila d' els trabayadors,
sols n' han romás penes, y plant y desditxa,
misèria y tristesa p' els seus petitons!...

La nova s' escampa; tothom se desvetla
per dar a les viudes dolsura y conhort.
¡Qu' hermós espectacle!... tothom, rics y pobres,
treguent de sos llabis: "¡Benhaja 'ls bons cors!,"

A. GARCÍA ROVER.

20 Juny 1902.

Sumari:

TEXTE:

La pluja, Tr. p' en Joan Rosselló.
L' entrada d' el Rey en Faume.
Balada de Mallorca, per J. Verdaguer.
L' Estrella, per J. Vaquer.
Llibres rebuts, per X.
Heràldica, per V. Furió.
Crònica il·lustrada, per X.
¡Benhaja 'ls bons cors! (pocsia) per A. García Rover.

GRAVATS:

Portada, per J. Mir.
Entrada d' el Rey en Faume, (quadro).
Heràldica, per F.
 CRÓNICA IL·LUSTRADA.—*Sa festa de Sant Joan: repartint ses coques*.—*Maniobres militars: El general governador y els seus ajudants; maniobrant; un alto; s' artilleria de montanya; tropes en marxa*.—*Segadors deixant la feina*.—*Corona que dedica s' Ajuntament a Mossen Verdaguer*.

Agencia Agrícola Balear

Aquesta agencia, instalada a sa plassa d' es Mercat—87, garantisa ses primeres matèries per abonos, que procedeixen directament de sa seua casa o d' es Sindicat Agrícola de Manacor. És prèus son segons ses cotisacions de Valencia y Barcelona.

Surtit complet de productes antissèptics o insecticides moderns per combatre amb èxit ses malalties de ses plantes.

Exposició permanent de màquines útils y aparatos agrícoles. Se comanen tota casta de plantes y de llavors. Hey ha existencia d' els forratges que milló resultats han donat.

Desitjant donà impuls a sa secció d' Agricultura dispon sa casa de tota casta d' hormetjos y de personal intel·ligent per ses instalacions de beyes.

HORES DE DESPATX DE 9 A 2 D' ES CAPVESPRE

Té gran èxit fa molts d' anys y está aprovat p' els doctòs es **Xarop Llull**, d' els millòs per matà els cues d' els infants.

Se ven a casa del inventò, de Son Servera, y a Palma: Centro Farmacèutic y Farmacia Valenzuela.

¡Calsats de Moda!

ESMERADA CONFECCIÓ

Sabateria RATIER

Carrè de sa Cadena de Cort, 7 y 9

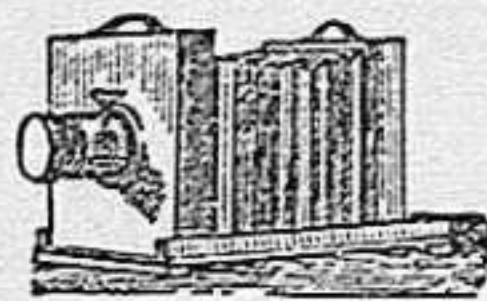
Venta de tabacs y efectes timbrats

ROCA Y VADELL

Sant Domingo, 44-2.

Agents per Balears de ses més importants Companyies de Seguros **Unión de Londres** (ram de vida), **Sun Fire** (incendis), **Zudrich** (contra els accidents), **Lloyd Malagueño** (maritims). Pólizes inmillorables. Inmediat arreglo y pago de sinestres.

Per més informes dirigirse an els agents.

DROGUES

Productes químics,

Aparatos y Articles de fotografia

— D' EN —

DOMINGO DURÁN

Especialitat en teles y tubos de colors al oli, pincells y brotxes, paletines, plaques y papers fotogràfics. Laboratori á disposició d' els aficionats. *Vistes de Mallorca*.

Carrè de Colón n.º 5 y Rastrillo n.º 10

PALMA DE MALLORCA

FOTOGRAFIA MALLORQUINA

— D' EN —

Pep Truyol

Conquistadó, 28

Vistes de Mallorca per turistes tamany 13x18 y 18x24, vistes esteroscòpiques y targetes postals.— Trabays fotogràfics de tota casta.— Fotoplatino a prèus reduïts.

Si tossiu,

preniu

Amb constancia y decisió

Ses pastilles **Rosselló**

Depòsits: a ses Farmacies

Valenzuela y Obradó.

Relotgeria Espanyola d' en Miquel Girbent

Relotges d' or y plata, acer, nikel, dublé, d' aquells que may s' espenyen y sempre marxen bé, de paret, sobremessa, despertadòs en gran amb unes tals campanes qu' els sorts despertarán. Per adobà relotges, no hi ha, parlant en plata, altre relotgeria, millor y mes barata.

RELOTGES DE TOTA CASTA—Carrè d' en Colón, 22

MATEMÁTICAS, FÍSICA Y QUÍMICA

Repàs per exàmens a s' Institut y preparació per carreres especials. (Militars, Aduanas, etc.)

— PER —

Don Francisco Bonet de los Herreros

Llissons a ca séua ò a ca s' alumno, a prèus convencionals.

INFORMES: CAVALLERIA, 6, Pral.